

La gran bufetada de Zapatero

JOAN TAPIA

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 16.05.10

José Luis Rodríguez Zapatero, president del Govern

NOTA: 4, SUSPENS

A principis de maig, després del tancament en fals de la crisi grega, l'euro es va convertir en l'epicentre de la por dels mercats al deute sobirà. Els Estats Units i la Gran Bretanya tenen un dèficit superior, el 10% del PIB, però l'euro no té darrere ni un Estat ni un banc central com la Reserva Federal. El dèficit mitjà de la zona és menor, 6,4% del PIB, però varia molt segons els països. I la desconfiança s'acarnissa amb els bons d'alguns estats. La ràtio del nostre deute públic sobre el PIB (53%) és inferior a la mitjana europea, però el sector privat està molt apalancat i el dèficit -11,2% el 2009- és dels més alts. I el creixement va ser tributari del totxo.

Tot això va fer que avui fa una setmana els governs europeus -i Obama, que tem pel seu deute- pactessin blindar l'euro per tranquil·litzar els mercats. Van improvisar un fons de 750.000 milions, el Banc Central Europeu (BCE) va decidir mantenir els bons atacats i van acordar fer convergir amb urgència els dèficits al 3% del PIB. Va constituir un canvi radical del panorama perquè fa molt poc ningú temia l'explosió de l'euro. Per a Espanya l'alternativa era simple: sortir de l'euro, una catàstrofe, o baixar el dèficit de l'11,2% al 6% el 2011. ¡Cinc punts en dos anys!

Rajoy diu que Espanya està intervinguda. No, però sí que està endeutada amb el sistema econòmic internacional. Encara que baixar un 0,5% més

(5.000 milions) aquest any, i un 1% més (10.000 milions) el 2011, no és un part sense dolor. És podar 6.000 milions d'inversió pública; tallar 4.500 milions de sous de funcionaris; 1.500 de no revaloritzar pensions el 2010; 1.200 de liquidar el xec nadó... Una cura de cavall. Una gran bufetada.

Zapatero ho afronta. És un pla dur i discutible, però no tenia cap altre remei. Per justícia es podria afegir un recàrrec de solidaritat a l'IRPF (que no agrada als mercats). Poc més. En la urgència no s'hi valen teories, només les estisores. Keynes va ensenyar que el dèficit combat la recessió i pal·lia els costos socials. Però hi ha un límit: ha de ser finançat. I en això estem. ¿Per què?

El president va pecar d'excés de confiança. Va apostar que l'euro i la bona ràtio de deute ens permetrien aguantar amb ajust suau fins al canvi de cicle. En part ha passat. El PIB ha crescut un 0,1% el primer trimestre (un 0,2% a la UE) i pugen els beneficis de les empreses de l'Ibex. Però quan l'economia real respira, els mercats ens escupen. I la retallada de la despesa pública europea (no solament aquí) busca salvar l'euro, no tant la sortida de la crisi.

El Govern no vivia als llimbs. En el pressupost del 2010 va apujar l'IVA i l'impost a l'estalvi (6.000 milions menys de dèficit). I la reacció de PP, CiU, i part de l'empresariat, va ser primitiva. Però Zapatero ha pecat. Primer d'orgull nacionalista. Aznar creia que posar els peus a la taula de Bush i recuperar Perejil l'encimbellaven. El president ha fet una cosa semblant al col·legir que créixer més que la UE i abaixar el dèficit (pel boom immobiliari) era garantia d'èxit. El segon va ser assumir sol el millor escenari, l'ajust dolç. El seu optimisme desbocat ocultava els perills. El

tercer, no haver vist el 2008 que era difícil governar la pitjor crisi dels últims 80 anys (frase seva de dimecres) sense majoria parlamentària. Ara, tirar el pla endavant serà un viacrucis.

I que fa poc la vicepresidenta, María Teresa Fernández de la Vega, pactés pujades als funcionaris –o que la ministra d'Igualtat, Bibiana Aído, vulgui prohibir els anuncis de sexe dels diaris– indica moltes distraccions.

Zapatero rectifica però en el pecat porta la penitència. Ha d'acompanyar el dur pla d'ajust –que no desmantella l'Estat de benestar– de les reformes necessàries per créixer. I informar amb rigor de la realitat. Dimecres, en les pitjors condicions, va tornar a guanyar el debat al Congrés. Però Europa i el sistema econòmic internacional no bufen a favor.